

Posamezna številka 6 vinarjev

JUTRO izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 8. uri, ob ponedeljkih ob 10. uri. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnih mestih K 1.20, s dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto v okolici K 20, polletna K 10, četletna K 5, letna K 1.70. Za inostranstvo ocolotno K 30. — Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev

Uredništvo in upravnništvo je v Franciskanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnništva. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglaševanje se plača: petletna 15 v, osmrtina, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti ramko. — Telefon številka 303.

Elsnerjevi fermani.

Dunaj, 24. novembra.

V seji državne zbornice dne 23. t. m. je odgovoril justični minister na interpelacijo poslanca dr. Ravniharja in tovarišev glede odlokov predsednika ljubljanskega sodišča Elsnerja. Da se vidi, kako enostranske in pristranske so informacije avstrijskega justičnega ministrstva, podam po stenografskem zapisniku odgovor ministra Hohenburgerja, ki je izvajal sledeče:

V seji poslanske zbornice dne 19. in 24. oktobra me je interpeliral poslanec dr. Ravnihar s tovariši glede odloka predsednika deželnega sodišča v Ljubljani o uporabi nemškega jezika kot notranjega uradnega jezika, naslovljenega na uradništvo ljubljanskega deželnega sodišča. Na podlagi poročil, ki sem si jih o zadevi pustil predložiti, imam čast odgovoriti gospodu interpellantu sledeče: Tekst odloka, ki ga je upraviteljski odbor ljubljanskega deželnega sodišča v Ljubljani dne 11. oktobra 1911. predstojniku okrajnega sodišča se glasi: „Zvedel sem, da se uradništvo pri uradnem predstavljanju in podobnih slučajih, ko se gre za službene prijave, ne poslužuje vedno nemškega jezika. Zato ukazujem gospodu predstojniku okrajnega sodišča, da skrbí za to, da se mora uradništvo v službenih opravilih vedno posluževati nemškega kot notranjega uradnega jezika.“ (Medklici) Ta odlok je objavil predstojnik okrajnega sodišča ustmeno vsem sodnim uradnikom. Enak razglas je predsednik deželnega sodišča objavil tudi v sodnem dvoru nekaj dni pozneje, ta razglas z dne 15. oktobra 1911. se glasi: Opazil sem, da se uradništvo povodom predstavljanja, službenih objav in podobnih prilik poslužuje tudi slovenskega jezika. V zadevah, ki se tičejo notranjega poslovanja, se mora uradništvo posluževati le uradnega, nemškega jezika.

V kolikor tekst interpelacije ne soglaša s tem mojim izvajanjem, v toliko je izvajanje interpellantov nepravilno.

Poraba nemškega jezika kot uradnega pri vseh sodiščih graškega nad-sodišča datira na stoletni zakoniti praksi, ki je v veljavi od ustanovitve deželno-knežnih uradov. Zato tudi — v kolikor se tiče internega uradnega jezika — ne spremeni na tem položaju ničesar odstavek XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. d. z. č. št. 42. (Oho-klici), a ne mogel bi ta odstavek tudi ničesar spremeniti, ter ta državni osnovni zakon določuje samo jezikovne pravice strank, nikakor pa se ne tiče notranje, uradne uporabe jezika. O uporabi gotovega jezika kot notranjega uradnega jezika se po mojem mnenju ne more na podlagi državnega osnovnega zakona prav nič odločevati. (Ugovori) Nobene nadaljnj utemeljitve ne potrebuje zato dejstvo, da ustmeno občevanje med uradništvom, v kolikor se tiče predstavljanja, služ-

benih objav, spada v delokrog službene občevanja in službenega uradnega jezika. (Medklici) Ravnotako samoočeno razumljivo je, da se ti odloki v nikakem oziru ne nanašajo na družabno občevanje, ako se razteza tudi na službene zadeve, tega predsednik ljubljanskega sodišča tudi ni hotel. Ravno to so pa trdili gospodje interpellantje.

Jasno je torej, da niso odloki predsednika deželnega sodišča v Ljubljani nikaka novotarija, oni se omejujejo le na določbe, ki so v veljavi že dolgo let sem in nasprotujejo samovoljnemu namenom in poskusom posameznikov.

Kar se tiče vprašanja dr. Ravniharja v seji dne 24. oktobra t. l. o slučaju pravnega praktika dr. Ravnika. moram v prvi vrsti trditve gospoda interpellanta v tem oziru, da se dr. Ravnikova slovenska vloga, ki je v nji javil svojo bolezen ni vzela na znanje, v toliko popraviti, da se je ista vzela na znanje; predsedništvo sodišča pa je zahtevalo nato zdravniško spravevalo in pripomnilo, da naj isto pošlje v uradnem nemškem jeziku. Dr. Ravnik je nato predložil zdravniško spravevalo — a to zopet s slovensko vlogo, predsedstvo deželnega sodišča iste ni sprejelo sklicujoč se na dejstvo, da je uradni jezik nemški! (Medklici)

Z odklonitvijo te vloge deželno sodišče ni hotelo vpeljati nove prakse, kakor zatrjujejo interpellantje, postopanje istega odgovarja v polnem obsegu zakonitim določbam o uporabi nemškega kot uradnega jezika v graškem nad-sodišču in dosedanjih praksi pri sodiščih! Tako je justično ministrstvo že z odlokom z dne 7. febru- arja 1891., torej že pred 20 leti, odklonilo rekurz proti odklonitvi neke v slovenskem jeziku pisane prošnje za prepustitev k sodni praksi z razlogi, da je jezik notranjega službenega občevanja in osebne administracije pri justičnih uradih graškega deželnega nad-sodišča nemški.

Služaj Lotrič, ki ga omenjajo interpellantje se je vršil sledeče: Dne 9. oktobra t. l. je prišel neki nemški o- vetniški kandidat k pravnemu prakti- kantu Lotriču, ter ga v nemškem je- ziku prosil, da mu dovoli vpogled v neki akt. Ker je Lotrič na to prošnjo osorno in slovensko odgovoril, se je nemški koncipient pritožil pri sodnem predstojniku, ki je poklical pravnega praktika Lotriča k sebi; ker je Lotrič sodnemu predstojniku zatrjeval, da je nemščine nezmožen, a sodni predstojnik je vedel ravno nasprotno — sodni predstojnik je namreč sam Slovenec — ker je Lotrič izjavljal, da bo v občevanju s strankami tudi na- dalje govoril slovensko, mu je sodni predstojnik ukazal, da se mora v ob- čevanju s strankami posluževati onega jezika, v katerem občuje stranka. Praktikant Lotrič se je hotel sedaj pripraviti in postajal vedno bolj raz- burjen, mu je sodni predstojnik očital njegovo nekorektno postopanje in mu ukazal, da se mora posluževati nje-

govih naredb, ker sicer bo moral za- tehtati njegovo odstranitev iz sodne prakse. Dotični sodni predstojnik pri- znava možnost, da je rabil besede: „sonst werde ich einen kurzen Prozeß mit Ihnen machen!“ V sem slučaju se sploh ne gre za uporabo nemščine kot uradnega jezika, ampak je jasno kršitev obstoječih odredb za občevanje s strankami od strani pravnega prak- tikanta, katerem je sodni predstojnik s popolno pravico očital njegovo nepra- vilno postopanje! (Medklici).

Tako je odgovarjal Hohenburger Ravniharjevi interpelaciji; pustil se je informirati po Elsnerju, a da ta ni go- voril v svojo korist, je jasno; kakšen pa bi bil Hohenburgerjev odgovor, da se je justično ministrstvo ravnalo po načelu: audiat ut altera pars!

No pa mi živimo v Avstriji in ju- stično ministrstvo potrjuje upravičenost Elsnerjevih fermanov.

Sanacija bukovinskega zadružništva. — In mi Slovenci?

V Bukovini manjka denarja. Ljud- stvo pa je podjetno. Rado bi delalo, a brez kapitala ne gre. Treba tedaj posojila. Po vsem svetu delajo tako. Naval prosilcev pri denarnih zavodih je velik in se ga trajno odvrtači ne more. Naloga zadrug je v tem slučaju ne le dovoljevati posojila, ampak pri- dobivati denar od zunaj. To je pred vsem naloga zadrugnih zvez, ki priva- bijo zunanji kapital, da ga posodijo zadrugam, ki potem morejo v tem času denarne krize posojati tudi pre- ko svojega premoženja in hranilnih vlog. Ta izjemni čas tedaj ni le na Kranjskem in Primorskem, ampak tu- di v Bukovini.

Rumunska zadruga zveza je sku- šala privabiti češki kapital ter potom vnanjega denarja omogočiti v deželi produktivno delo vseh stanov, ki bi v par desetletjih amortiziralo najeta posojila. Osebito je gojila lesno kup- čijo. Tako so mislili tudi Ukrajinci.

A prišlo je drugače. Dotog ame- rikanskega denarja je že par let oslab- ljen. V letih 1908 in 1909 ga ni bilo skoro nič, t. l. 1910 le malo. Lesna kup- čija je šla včasih dobro, l. 1911 pa slabo. Vseeno seveda je les prinašal milijone v deželo. A bilančno so stale razne mogočne pogodbe, za koje je jamčevala zveza rumunskih zadrug, letos tako, da je bilo izgube 1 do 2 milijona, če pa bi nastopil k konkurzu, pa bi znala izguba zrasti hipoma tu- di na 6 milijonov kron.

En sunek in bukovinski rod bi bil za pol stoletja oslabljen. Trpeli bi ne le Rumuni, ampak tudi Ukrajinci, ki imajo v svoji zvezi samo od češke „Osrednje banke“ 7 milijonov kron posojila.

Kaj sedaj? Bili so med Rumuni in Ukrajinci tudi „konkurzovci“ t. j. ljudje, ki na konkurze čakajo kakor

Sir Edward Grey

V. Kiderlen-Waechter

Francosko-nemška maroška afera je končana, in sicer, kakor naši bralci vedo, s popolnim porazom Nemčije. Da se je stvar tako končala, da je obenem tudi zasluga angleškega zunanjega ministra, sira E. Greya, čegar sliko prinašamo danes poleg slike v. Kiderlen-Waechterja, nemškega zunanjega ministra.

hijene ali radi zaslužka ali političnega sovražstva. Kričali so da je treba vo- ditelje uničiti in kar pozapreti. Vedeli so sicer povsem natančno, da imajo opraviti s pošteniaki in da bi trpela ob konkurzu vsa dežela. A razvijali so novo gospodarsko teorijo za Bukovino, češ če ni denarja za hranilne vloge, naj se tudi nikomur. posebno trgov- cem več ne posoja. Da bi bila Buko- vina potem čez 100 let še ravno tam, kjer je danes, in da si vsi pametni narodi pomagajo začasno s tujim de- narjem, to so ti slepi ljudje prezrli.

Zmagali pa so pametnejši! Ti so priznali, da je pridobitev denarja in pomoč zadrugam od zunaj ta čas neobhodno bila potrebna in da je bi- lo le neprevidno, da so voditelji pre- več zaupali odesuškim bankam, ki so v sili začele tirjati kolosalne obresti in nenadoma odpovedale ves kredit. Češka „Osrednja banka“ n. pr. je od- povedala čez noč Rusinom 7 milijo- nov, Rumunom pa 4 1/2 milijona in 8 milijonov kredita za lesne kupčije. Zav- zela pa se je vlada, dežela in vsi po- slanci.

Vlada je prisilila pod njeno upra- vo stoječi pravoslavni verski zaklad, da je posodil 39 milijonov kron. Vso lesno kupčijo rumunske zveze je pre- vzela od „Anglo banke“ ustanovljena lesna delniška družba „Bukovina“. 8 milijonov lesnega kredita dobi „Osrednja banka“ plačanih iz 39 milj. kron ki jih je dal verski zaklad, osta- lo pa plača „Bukovina“ s tem, da proda nekaj žag, iz povišanega del- niškega kapitala. Zato pa se je „Osrednja“ morala zavezati, da pusti ukrajinski zvezi 7 milj., rumunski pa 4 1/2 milj. kron po pošteni obrestni

meri. To posojilo je neodpovedljivo oz. se odplačuje polagoma po načrtu, ki ga bo sestavila vlada in bukovinski deželni odbor. Eksekucije se je ban- ka sploh morala odreci in s tem istega odesuškega pritiska, ki ga ne- kateri zavodi tako radi izvajajo proti zadrugam. Tudi mora vzeti močan del akcij „Bukovine“. Ta družba prevzame v plačilno obljubo tekom 10 let po izvednem amortizacijskem načrtu tu- di onih 39 milj. kron, ki jih je zdaj dal verski sklad. Bukovina bode pre- ko hipnega primanjkljaja z nadaljno kupčijo z lesom kmalu prišla. Upa, da že v 10 letih, za koje dobo je sklenila prevzeti pogodbe rumunske zveze.

Tako so rešene bukovinske za- druge! In pri nas?

Tudi pri nas smo v tem gospo- darskem stanju, da moramo za nekaj desetletij dobiti denar od drugod. Ravno zadruge, ki denar posojajo mnogo bolj v produktivne svrhe kakor hranilnice, ga rabijo, ker njim narav- no ne dohaja veliko hranilnih vlog. Tudi nas je oslabila ameriška kriza. Tudi pri nas je bilo pri marsikoji za- drugi in je še danes nekaj ranljivih točk. Iztrijajte kredite čez noč od vseh zavodov, pa bodo zadovoljni razni kon- kurzni upravitelji! Tudi pri nas leže banke kakor pijavke na zadrugištvu. Izsesavajo vloge, vse boljše stranke poberejo in s posojilom imajo zadrugo v roki. Mi odkrito povemo, da sovražimo marsikoji nastop češkega bankirstva na slovenskem jugu!

Naše zadrugištvu mora delati naprej. V težki dobi, ko mu manjka denarja, se ga ne sme ubijati in mu čez noč vzeti vsa zunanja sredstva,

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice.

Rez. zaklad nad 500.000 kron. Stanje hranilnih vlog 20 milijonov kron. Obrestuje hranilne vloge po čistih 4 1/2 %, brez odbitka rentnega davka.

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

Zato jim je dalo ljudstvo na mestu priimek: surovi oklepi

Ti ljudje so bili dobro oboroženi; poleg bodala je imel sleherni še dobro arkebuzo in samokres.

Te čete so postajale tem močnejše po številu, čim bližja doževski palači je bila točka, ki so jo zasedle. V okolici Lida so sestojale samo iz petnajstih mož. v središču mesta so jih imele po petdeset, a v bližini trga sv. Marka so bile tri, ki so štele po sto bojevnikov.

Na trgu samem se je molče postavilo v vrsto petsto teh ljudi.

Istocasno je korakala četa tristo mož nad doževsko palačo, razorožila, kakor bi trenil z očesom, tistih štirideset Švicarjev, ki jih je pustil dož doma, in zasedla nemudoma doževsko dvo- rano.

Pet mož izmed njih je stopilo v dvorano Desetorice in sedlo na sedeže sodnikov.

Vse to se je izvršilo z naglico, drznostjo in skladnostjo, ki je dokazovala dvoje;

Prvič, da so bili ti ljudje pripravljeni, dati se pobiti na mestu.

In drugič, da so mnogoterna gibanja njihovih čet plod dol- gega proučevanja in snovanja.

Te čete so bile čete Rolanda Kandiana.

Njegov načrt je bil sila preprost:

Pustiti Altierija in Foscarija, da se spopadeta v Lidu in uničita ali vsaj oslabita drug drugega.

Nato, kadar zmaga eden izmed njiju in se poizkusi vrniti k doževski palači, napadati ga neprestano in čimdalje hujše, in če doše na trg sv. Marka, spustiti se tukaj v bitko z njim.

Roland sam, v spremstvu petih ali šestih tovarišev, ki so mu sedeli v nekoliko razdalji, se je pokazal v mestu, kakor hitro

sta Foscari in Altieri dospela v Lido.

Oblekel je bil obleko, kakršno je nosil nekaj, preden je bil aretiran. Nobena krinka mu ni zakrivala moškega obraza, polnega čudne drznosti, ki se je zagrinjala z melanholijo.

Vse njegovo orožje je bil paradni meč, ki mu je visel ob strani.

Roland je bil stopil iz neke hiše v bližini Lida; napotil se je naravnost proti doževski palači.

Ne da bi govoril z množico, je korakal dvignjene glave, kakor človek, ki se vrača z dolgega popotovanja.

Neka ženska iz prostega naroda ga je spoznala prva.

Pokazala ga je nekaterim znamkam, ki jih je bila radoved- nost prignala na ulico.

Te ženske so mu jele slediti in klicati:

— To je Roland Kandiano! Vrnil se je! Prišel nas je osvo- boditi!

Kakor blisk se je razneslo njegovo ime po vsem mestu.

— Roland Kandiano! Roland Močni!

Čez četrte ure je obdajala Rolanda množica, ki je norela od radosti in iztezala roke proti njemu. Dekleta, ki so bila slišala zgodbo njegove in Leonorine ljubezni, so plakala.

Stari barkaroli, ki so ga vozili nekdanje čase, ki jim je je stiskal roke in daroval zlate cekine, so ihteli od veselja in govorili med seboj:

— Benetške so rešene: Roland močni je zopet tu!

Tisoči rok so se iztezali proti njemu. Gnetli in dušili so drug drugega, da bi mu mogli pogledati v obraz. Toda pot do doževske palače, mu je ostala prosta. Krič brezmejne radosti je oril iz nešteti zasoplih prs.

V dalji, na Lidu, so pokali strelji, je divjala bitka.

Ljudje so drli v cerkve, mimo katerih so prišli spotoma, in ihteli zvoniati plat zvona.

Rolan je prišel do nekega križempotja.

Kakor bi trenil, je bil postavljen oder iz praznih sofov, na katere so položili vrata, sneta z bližnje hiše.

Na stotine rok se je iztegnilo proti njemu. Zagrabile so ga in ga nesle na oder.

— Govori! Govori! so kričale ženske.

— Reši nas! Roland, na pomoč! so kričali moški.

In ko je dal znamenje z roko, je zavladalo med množico namah strahotno molčanje.

Roland je vprašal s kreplem glasom:

— Ali hočete robstvo, ali svobodo?

Odgovoril mu je donebesen krik:

— Svobodo! Svobodo! ...

— Ali mi hočete zaupati varstvo svoje svobode!

In krik je odgovoril še bolj divje, še glasneje.

— Da, da, Roland! Roland Močni! Dož naroda!

Roland je dal znamenje, da sprejme to, kar je narodu po- vseči.

Tako je bila sklenjena ob hrupu upora in ob bojnem trušču zveza med Rolandom in beneškim ljudstvom.

Roland je stopil z odra in nadaljeval svojo pot proti do- ževski palači.

—

A zdaj pogledjmo, kaj se je godilo v notranjstvi admiralske ladije, v trenutku, ko je dospel Foscari s svojim izprevodom na lidsko nabrežje.

V trenutku, ko je začel Skalabrino plezati skozi veliko lino po lestevici navzdol, je vse še spalo na ladiji.

Ura, da obvesti mornarje o tem, kar se je imelo zgoditi, še ni bila prišla za admirala beneške mornarice.

Skalabrino se je ozrl okrog sebe in zagledal v kotu žele- zen drog.

S tem drogom je strl ključavnice.

Nato je dvignil pokrov; in že je stal z nogo na prvem klinu železne lestve, kar zasliši čudno gibanje, ki se je bilo za- čelo nad njegovo glavo po ladijskih prostorih.

Obstal je neprimično in prisluhnil.

Šihsal je zamolkel šum, rožljanje verig in povelja, dana z zamolklim glasom.

Nato je skrbno zaprl svojo lino, ugasnil slepico in zlezal ze eden krov višje.

Tam je zopet poslušal, neprimično in z napetim duhom, skušaje razločiti, kaj se godi.

Glasovi so prihajali do njega.

(Dalje)

nasprotno; tisti bo največji naš narodni gospodar, ki ne bo likvidiral in podiral, ampak znal od zunaj privabiti na naš denarni trg tako financiranje, ki ne bo odušeno in ne bo slabša v trenutku potrebe napadlo zavratno. **Adriaticus.**

Iz slovenskih krajev.

Iz Mengša. Ko je deželna vlada občinske volitve v Mengšu razveljavila je mengeške klerikalce tako poparilo da jih nekaj časa niti na dan ni bilo. Kaplan Kajdiž je pa kar srce otrpelo. Ko so poslali „Slovenca“ novico, da je v Mengšu zmagala vsled lepih čednosti S. L. S., postal je Kajdiž kakor zmagovalni lev. Hitro je pobrat vse kašnjava dejanja, katera je slišal v pozni noči med svojimi bratci ponočnjaki v gostilni in jih nesel k odvetniku v Ljubljano. Oblasti pa so naenkrat rešile volitve in Kajdižev tožbo. In ko je Kajdiž slišal, da so volitve ovržene, je na dan tožbe pred sodiščem iz svojega ganjenega srca vse odušal, kaj Kristus poslednjo noč. Samo njegov zastopnik iz Ljubljane je bil svojeglaven in ni odpuštil stroškov, nasprotno jih pa mastno zaračunal. In seveda bo tudi od revnih očetov z nepreskrbljenimi otroci, ki si od svojih žuljavih rok služijo kruh za svojo družino, iztirjal stroške sodnijsko po vgladu vzornega kaplana Kajdiža: ljubi svojega bližnjega kot samega sebe. Po preteku štirinajstih dni po razveljavi volitev pa so se gos. kaplan Kajdiž zopet malo ojačali. Pa kako tudi ne; saj jim je veleznani gos. mlekarc Borc iz Šmarce z vso svojo močjo priskočil na pomoč, drugi gos. kaplan iz Komende, tretji župnik iz Homca četrti pa pride še ta lepi Ivan iz Kamnika, in tako se bo zopet mož pokal v boj za sveto vero. Pričakovati je, da ga g. knez in škof Bonaventura kmalu pošlje zopet za drugimi njegovimi predniki in Dobrepolje; Dobrepolčanom pa želimo večni preprij. Svetovali pa bi Kajdižu, da bi svoje mengeške backe malo bolj poučil, da ne bi njegovemu prijatelju Komparetu ravnatelju slavnikaške zadruge mazali hiše, ampak držali besedo, da bodo vse svoje člane preskrbeli z delom, a ne samo z obljubami. V resnici morajo namreč iskati dela pri Tirolcih, in tako morajo članice poslušati od svojih staršev predprijanje: Ako mi ne prineseš delež od 200 K nazaj, boš pa imela 200 K manj dote, in to te vsled vzornega gospodarstva prevelikega dobička, in prehitrega pogreba. Ali pa naj bi Kajdiž preskrbel drugo hrano čukom, da ne bi poginjali in po vsaki ceni uniforme prodajali. Torej gos. Kajdiž, na svidenje, kot je „Jutro“ poročalo pri novih volitvah. Kaj ne! besedo držati je lepa lastnost, pri volitvah slepariti pa vlada ne pusti, dasiravno je črna kot Vi.

DNEVNE VESTI.

V dr. Hochenburgerjevi erl. Dr. Franz Kočvar, Edler von Kondenhain, bivši deželni svetnik v Celju, je torej že imenovan deželni svetnik nad-svetnikom v Ljubljani. Elsnar, Luschan, Trenz in sedaj še Kočvar nam pričajo, da se bo invazija nemških sodnikov na Kranjsko, posebno pa v slovensko prestolico Ljubljano še vedno nadaljevala. In vse to se godi v dobi, ko ima neomejeno oblast na Kranjskem slavnostna „Vseslovenska ljudska stranka“. Mi se Hochenburgerjevi predznosti popolnoma nič ne čudimo. Možu je pač dobro znano, kake razmere vladajo na Kranjskem in kako politiko zasledujejo slovenski klerikalni poslanci na Dunaju. Čudimo se le našim klerikalcem, ki tako mirno prenašajo vse zasušnice, katere nam deli slavna centralna vlada. Bo že še prišel čas maščevanja, to naj si klerikalci dobro zapomnijo.

Wieserjeva slovensčina. Ravno-kar je izšel cenik novoustanovljene zaloge živil za uslužbence c. kr. drž. železnice v Gorici. Cenik je pisan v tako strašni slovensčini, da se človeku ježe kar lasje. Čisto gotovo je, da je duševni oče te spakredane slovensčine najbrže goriški postajenačelnik, znani, zagrizeni sovražnik Slovencev, Wieser. Samo par najkrasnejših cvetk s polja Wieserjeve slovensčine. V ceniku beremo sledeče „slovenske“ izreke: kasá (kaša) ščetke za sobe (za zobe), kis sedilni (jedilni), države (dišave), praseta za mrčet (praški za mrčes), Magijeva konserva za jobe (za juho), dunajski šalám (dunajska salama), ceplje (češplje), usigalice (vžigalice), kalodont zmež za izpiranje ust (kalodont za izpiranje ust), itd. Slovenci imamo sicer dobre želodce in marsikaj prebavimo, toda kaj takega ne more prebaviti nihče, razven Wieserja samega. Protestiramo najodločnejše proti tej nesramni provokaciji ravnateljstva Wieserja. Če more ne zna slovenski, potem tudi ne spada na tako važno mesto kakor je v Gorici.

Doživljaji ene interpelacije. Klerikalcem še ni dovolj, da čutimo pesti nemške vlade, posebno pa onega moža, ki sedi najbrže v vsakokratnem kabinetu samo zato, da kroti uporni in predrzni slovenski narod. Ni jim dovolj, da niso ganili niti mezinca radi znanih Elsnarjevih odredb, provokacija mora biti če hujša. Sedaj se na impertinenten način rogajo dr. Ravniharju, ki se je „drznil“ protestirati proti zapostavljanju slovenskega jezika na ljubljanskem deželnem sodišču. „Slovenec“ je očitvidno zadovoljen s Hochenburgerjevim odgovorom, ki je izzval med vsemi slovenskimi poslanci v zbornici velikanski hrup in protest. Pravi, da bo S. L. S. znala drugače varovati pravice svojega ljudstva. Ja gospodje! povejte nam vendar na kak način. Samih obljub in prorokb smo že zdavnaj siti. Sicer se pa razumemo. Kako zna klerikalna stranka varovati interese slovenskega naroda je že neštetokrat pokazala. Klerikalce je silno sram, ker so doživeli v zbornici radi Elsnarjevih odredb tak poraz. Saj se je vsa zbornica čudila njih načelniku dr. Šušteršiču, ki je izjavil, da mu o vsem tem ni ničesar znano. Slovenski poslanci so si danes edini v tem, da je klerikalna slovenska politika poguba za slovenski narod.

Umetniška čukarija. Naša notica s tem naslovom v predčerašnjem številku našega lista je namignila na neko prav umazano stvar, namreč na boj naše umetniške čukarije proti Jakopiču in Zmitku, ki ju hoče naša umetniška čukarija ubiti moralno in materialno, nase si je vsa poštena slovenska javnost edina v tem, da ta dva moža spadata med naše najresnejše umetnike, naši umetniški čuki jima ne glede na umetniško izobrazbo, ne glede na značaj ne sežejo niti do gležnjev. Važno vlogo igra, kakor vse kaže, pri tej ostudni gonji proti Jakopiču in Zmitku, katera ima z umetnostjo ravno toliko opravka, kolikor n. pr. Boltetu Pepe z dostojnostjo, pripravljalni odbor za ustanovitev nebojdietreba „Zveze slovenskih umetnikov“, v katerem igrajo prvo vjolino znani uradni umetniški kritik prof. Kobal, znameniti slovenski umetniški zgodovinar Ante Gaber in slikar Vapotič. — Zanimivo bi bilo zvedeti neke predloge o nekkih memorandumih, ki so se stavlili meseca julija t. l. v tem pripravljalnem odboru. Upamo, da bomo v kratkem lahko javnosti povedali še marsikaj zanimivega o tem koruptnem gnezdu naše umetniške čukarije.

Sumljiva ljubezen. Po Ljubljani hodi po ulicah nek mlad fleten katehet obdan od cele kope mladih deklic, ki jih vabi tudi k sebi na stanovanje. Kaj jim tam pripoveduje, tega ne vemo. Glede katehetov imamo slabe izkušnje. Saj različnih žalostnih slučajev, ko so si nesrečni starši nesrečnih deklic prepoznali lase, ni treba posamič navajati. Samo toliko rečemo: Starši, o pravem času glejte, da ne pride tudi v Ljubljani kak tak slučaj, kajti prepozno je po toči zviniti. Nam se na vsak način zdi, da taka ljubezen, kakor jo omenjeni ljubljanski katehet kaže nasproti deklicam, nikakor ni umestna, ne zanj, ne za deklice. Zato naj starši deklic poskrbe, da preneha.

Stavni stroji »Linotype-Ideal« v učiteljski tiskarni. Notica pod tem naslovom je že stavljena s stavnim strojem goriimenovanega sistema. Klavijatura je podobna oni na pisalnem stroju. Z vsakim pritiskom s prstom na posamezno tipko pade matica za dotično črko v vrstomer in ko je ta poln, gre cela vrsta teh matic naprej v prostor, kjer se vrsta vlije, in pride na čudovit način sama na svoj prostor in tako druga za drugo. Obenem pa že tudi odnese držalo matic nad stroj, kjer se te pomikajo na valjarčku naprej, dokler posamično ne dospo vsaka na svoj kanalček v koji pade in že zopet služi svojemu namenu. Stroj deluje tako spretno ter razlaga, vlija in stavi obenem: ko stroj razlaga matic prve vrste že tudi vlija drugo in zbira matic za tretjo vrsto. Od-kar je prešla ta tiskarna prej Klein & Comp. pod firmo »Učiteljska tiskarna«, se jako lepo razvija in modernizuje. Z nabavo teh dveh stav-nih strojev je pa stopila v vrsto naj-modernejših podjetij te vrste. Priporočamo jo toploti!

V četrtek, dne 30. t. m. se vrši v Pragi veliko manifestacijsko zborovanje praškega dijaštva za ustanovitev slovenskih stolic na češki univerzi v Pragi. Na zborovanju govori tudi državni poslanec gos. dr. Vlad. Ravnihar.

Nacionalni sklep občine Melk. Občinski svet občine Melk na Spodnje Avstrijskem je v svoji zadnji seji sklenil, da bo od sedaj naprej oddajal in naročal vsa občinska dela samo pri nemških podjetnikih. V občinsko službo se bodo sprejemali sami zagrizeni Nemci. Brez vsakega komentarja!

„Matica Slovenska“ opozarja in prosí, da bi ji p. n. gg. poverjeniki nemudoma poslali imenike in udnino.

Nadalje prosí vse lanske ude in vse tiste, ki šele mislijo stopiti v krog Maticarjev, naj se takoj prijavijo in pošljejo udnino. Drugi del Letopisa za leto 1911., kjer izide imenik Maticarjev, pojde te dni v tiskarno. Da bo imenik popoln, naj se oglašajo vsak, ki hoče biti kot član Maticarjeve v njem tiskan. Za l. 1911. izide osem knjig in sicer: 1. Zbornik. 2. Knezova knjižnica (II. del romana „Brambovič“). 3. Zabavna knjižnica (s spisom Ks. Meška itd.). 4. Hrvatska knjižnica (roman „Tradinac“). 5. Men-cingerjevih zbranih spisov 1. zvezek. 6. Slovanski jubileji in spomini. 7. Narodne pesmi in 8. Letopis za l. 1911. Vse knjige so že do malega gotove.

Velika vseslovenska čitalniška slavnost v Ljubljani. Kakor smo v našem listu že poročali, praznuje Narodna čitalnica ljubljanska v soboto, dne 6. januarja, (na dan treh kraljev) svojo 50 letnico, združeno s proslavo svoje čitalništva na Slovenskem, kulturne institucije, ki je bila ob političnem rojstvu Slovencev eminentnega pomena. Zato bo tudi značaj vse prireditve imel na sebi nekaj slovensko-narodnega in bo kazal napredek slovenstva tekom zadnjih 50 let. Slavnost bo obstajala dopoldne v slavnostnem zborovanju slovenskih čitalnic in bralnih društev ter drugih narodno-kulturnih društev in zavodov; popoldne bo v slovesni gledališki slavnostni predstavi, zvečer pa v Narodnem domu velik narodni ples. Ta prireditev, ki je bila ob prvi napovedbi z veseljem pozdravljena bo združila Slovence vseh pokrajin in zastopnike vseh čitalniških in bralnih, kakor kulturnih društev sploh na proslavo našega prosvetnega napredka.

Smrtna nezgoda. Pretečeni torek popoldne je peljal 23 let stari hlapec Martin Kuhar iz Zavrha pri Gozdu težko obložen voz proti Potoku. Med potjo se je voz prevrnil. Kuhar je padel pod njega in zadobil tako težke poškodbe, da je kmalu nato umrl.

Smrtnonevarno ranjen. V nedeljo okoli 7. ure zvečer je prišel mizarski pomočnik Mihael Zupanc iz Brda v spremstvu svojega bratrance Franca Zupanca v gostilno Valentina Muleja v Lancovem. V isti gostilni je popaval takrat tesarski vajenec Josip Torkar iz Vašč, ki se je brez vsakega vzroka takoj pričel pripraviti z obema Zupancema in zahteval od njiju dve kroni. Ker je bil že precej pijan, se Zupanca niti zmenila nista zanj. Okoli 8. ure zvečer sta zapustila gostilno. Kmalu za njima je odšel tudi Torkar. Ob 9. uri zvečer so se zopet vsi trije srečali v Lancovem. Kar skoči Torkar proti obema Zupancema in ju začne pretepati s kolom. Franc Zupanc je bil lahko, Mihael pa smrtnonevarno ranjen na glavi.

Predzrna tatica. Pred kratkim je prišla v neko večjo trgovino neka 35 letna gospa in kupila za 9 K perila. Pod pretezo, da ima s seboj premalo denarja, je odšla iz trgovine in izjavila, da jo na cesti čaka njen soprog. Ko se dalje časa ni vrnila, je trgovec prišel do prepričanja, da je imel opraviti s čisto navadno tatlico in slepariko.

Sleparski agent. Meseca septembra je prišel v Š. Vid nad Ljubljano in v Vižmarje neki Franc Zupanc in v Krčevine na Spodnjem Štajerskem in in se preestavljal kot zastopnik neke češke fotografске tvrdke. Napravil je več fotografij in zahteval kot predplačilo 4 do 5 K. Seveda stranke naročenih fotografij nikdar niso dobile in tudi o Zupancu ni nikakega sledu.

Zasačeni tat. Dne 22. t. m. ponoči je neznan tat vlomil v trgovino trgovca Ramovša v Stožicah. Tat je izložbeno okno razbil in udrl v trgovino. Toda mož ni imel sreče. Lastnik trgovine se je namreč vsled šuma zbudil in odšel takoj v trgovino. Toda tat ga ni hotel počakati, ampak je zbežal skozi okno. Za pot si je vzel s seboj le tri steklenice ruma in nekaj čaja.

Hudobni ponočnjaki. Več ponočnjakov je podrl pred kratkim posest-nici Mariji Suhadolnik v Brestu pri Tomišlju dva lesena stebra, ki sta služila kot opora predstreh. Rada tega se je streha nagnila. Razbili so tudi več šip na oknih in vrgli 5 do 6 kg težke kamne v sobo.

Pri pomirjevanju. Te dni je prišla žena nekega delavca k svoji sosedni ravno, ko jo je mož pretepal in zato se je zavzela zanj. Radi tega je pijani mož skočil proti delavčevi ženi in jo z vso silo vrgel pod posteljo. Žena je dobila na glavi in obrazu več lahkih poškodb.

Tatvina. V soboto zvečer 18. t. m. je bil trgovcu Jos. Lavriču na Glincah pri Bobenčku ukraden velik moški zimski suknjič, kateri je visel pred trgovino. Bil je zelenkaste barve s širokimi pegami, križasto podlago; ovratnik je bil iz kožuhovine. Ker se je stajalo na bližini, je tat skoraj gotovo iz domačega okoliša. Komur je kaj znano o tej tatvini, naj takoj naznani gg. orožnikom na Viču ali pa v trgovini zgoraj imenovanega.

Arctacija. Predčerašnjem je bil na Glincah aretiran hlapec tamkajšnjega lastnika cirkusa Albert Grine in izroččen sodišču. Grine je namreč v nekem prepriu nevarno ranil mlinarja Poljanskega.

Osebnost. Gosp. Ivan Rozman, c. kr. sodni kanclist v Velikih Laščah je imenovan za c. kr. sodnega oficijala.

List „Hospital Gazette“ iz Londona poroča: Naravna Franc Jožefova grenčica je bogatejša na odvaljalnih soleh, kot vse druge ogrske vode. Njen učinek je v vseh slučajih zelo zadovoljiv in se mnogo prijetneje zavziva, kot pa je to sicer navadno pri zdravih sploh.

Sokol v Cerknici priredi letos Miklavžev večer pri Stergulcu. Ker bo nastop Miklavža in njegovega spremstva vseskozi impozanten, opozarjamo stariše na to prireditev in vabimo k mnogobrojni udeležbi. Miklavž pride na zemljo ob 8. uri, vstop prost.

Akad. društvo slov. veterinarjev na Dunaju priredi dne 29. t. m. ob pol 8. uri zvečer v restavraciji „Heil. Dreifaltigkeit“, III. Ungargasse št. 27 („Sv. Trojica na Kostanjevici“) III. redni občni zbor (za december) z običajnim dnevnim redom. Slovenski gostje dobrodošli!

Kinematograf „Ideal“. „Dr. Gar el Hama orientalec“, ta najboljši film sezone prekoša vse dosedanje; nedosegljiva igra, dovršena fotografija, zanimivejša dejanja karakterizirajo ta krasni film. Nedosežen je prizor boja med zločincema in detektivom, boj kot se še ni videl enak v živih slikah. Občinstvo je z zadovoljstvom zapustilo kinematograf. — V torek iz serije Aste Nielsen „Goreča nagnjenja“. — petek specialni večer z mladim Frickom. — V soboto umetniški film „Maščevalec svoje časti“. — Pripravlja se kralj vseh filmov „4 hudiči“.

Državna loterija. Izžrebane številke 25. novembra: Gradec: 47, 31, 19, 26, 85. Dunaj: 3, 22, 21, 36, 49.

Italijansko-turška vojna.

Radi nameravane akcije Italijanskega brodogoja

v Egejskem morju vlada povsod velika nevolja, velike sile se pritožujejo, ker bo radi akcije italijanskega brodogoja ogrožen trgovinski promet, z ene strani se poroča, da je položaj silno kritičen, z druge strani pa poročajo, da hoče Italija opustiti svojo namero, da bi blokirala z brodogojem kako turško pristanišče. Včeraj popoldne so došla o tem naslednja poročila:

Carigrad, 25. novembra. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da Italija ne sme upati, da poseže s svojo akcijo v Dardanelah kak uspeh. Položaj je velekritičen in bo zlasti prihodnji teden prinesel zelo važne dogodke.

Dunaj, 25. novembra. V tukajšnjih diplomatskih krogih se zatrjuje, da se pripravljajo med velesilami koraki za intervencijo v prosep miru. Turčija pa hoče privoliti v mir samo pod pogojem, če Italija pripozna suvereniteto Turčije nad Tripolitanijsko. Zlasti Rusija in Avstro-Ogrska pritiskata na Italijo, da ničesar ne podvzame proti Dardanelam, ker s tem ne škoduje samo Turčiji, marveč vsem velesilam, ki imajo trgovinski promet skozi Dardanele.

Carigrad, 25. novembra. V turških krogih zatrjujejo, da Italijani najbrže ne bodo blokirali niti azijske obale. Vkljub temu utrjuje Turčija vse maloazijske postojanke.

Pariz, 25. novembra. „Petit Parisien“ poroča iz baje dobrega vira, da se je Italija odrekla svojemu namenu blokirati Dardanele.

Konec trozveze?

Poročali smo že parkrat, da so postali odnosi med Nemčijo in Avstro-Ogrsko z ene in Italijo z druge strani zelo napeti. Trozveza preživlja resnično težko krizo, približuje se ji konec, ker Italija ne zaupa čisto nič ostalima dvema deloma trozveze, ta dva pa Italiji ne zaupata. Na Dunaju se že računa z razpadom trozveze, kakor se vidi iz naslednjega poročila:

Dunaj, 25. novembra. V diplomatskih krogih presoja razmerje med Avstro-Ogrsko in Nemčijo na eni, in Italijo na drugi strani zelo pesimistično. Vedno bolj se utrjuje prepričanje, da grozi trozvezi konec.

Na afriškem bojišču

se pripravljajo Turki in Arabci baje na velik in odločen naskok na mesto Tripolis, ki so ga pa Italijani dobro utrdili in napravili v velikem polkrogu okoli mesta močne utrdbe, ki so jih oborožili z velikimi topovi. Ker Italijani pred začetkom spomladi ne bodo prodirali proti jugu, se bodo vršili najbrže celo zobe boji okoli Tripolisa, ki bi ga Turki na vsak način radi zavzeli. Vsekakor bo imela italijanska armada hudo zimo, ne radi mraza, ker tega v Tripolisu ni, ampak radi

večnih napadov in vznemirjanj, ki jim bo izpostavljeni. Nikdar miru, nikdar počitka, tak bo položaj italijanske armade v Tripolisu celo zimo. — Včeraj popoldan so došla z bojišča naslednja poročila:

Milan, 25. novembra. „Avanti“ poroča iz Tripolitanijske, da so se Turkom pridružile nove arabske čete in da nameravajo Turki v najbližjem času napasti italijanske posadke. „Tribuna“ pristavlja, da se je Turkom posrečilo zgraditi brzogojno zvezo med Tripolitanijsko in Carigradom.

Carigrad, 25. novembra. Iz Bengazije poročajo o boju med Turki in Italijani, v katerem so bili Italijani premagani in so se morali umakniti.

Fajmoštra Jurja Gliste

nedeljske pridige od tega pekla na svetlobo venkej dane skozi go-spoda Bavbava.

Ta 3. pridga, v kateri se pove in razloži od tega peklenškega mraza in merzlot.

Le-ta peklenški ogenj, od ktega sem biu zadnjo nedeljo govoril, ni le samo na sred pekla v temu velikemu prostoru, ampak je po vseh grabnih, luknah in jamahl pa ta razloček je, da ni povsod glih vroč, temveč po enih krajih je belj vroč koker po enih, in taisti, kateri so več grešili, bodo tud večji martro imeli.

En sam krej je v peklu, v kterem ni nič ognja, namreč v temu jezuru, kateri bo na vekomaj merzu ostou. Da pa v peklu gvišno en tak merzu bajer al jezer je, to more vsak kristjan verrat in nam tud Kristus sam pove rekoč: „Otroci tega kraljstva bodo venkej verženi v ta vnajna tema, tam bo jok in klepetajne teh zob.“ Iz tega se pa dol vzeti zamore, de bo v peklu tud toko velik mrz, de duše teh ferdamanih ne bodo mogle usta zmerej skep deržati, ampak bodo z zobmi klepetale. Je djaui ta prerok Zaharias na 58. postau, de v temu bajerju ne bo nobene svetlobe, ampak sama nezgruntana merzlota.

Ja, merzlota in ta mrzaz tega jezera je toko veliko, de ko bi en ognjen hrib noter padu, toko bi precej led ratou. O Bogi! To je čez vsa cloveška pamet! Vuržaj je le-ta, ker v peklu ni nobena reč po vorengi. Ker je ta peklenški ogenj veliko taužentkrat belj vroč, koker ta naš ogenj, toko tudi ta peklenški mrzaz je veliko taužentkrat belj merzu, koker ta povšeten mrzaz. To je Bog sturu k štrafengi tem ferdamanim. Oh, koker se bo serce treslo, koker pojde ta mrzaz skozi vse glide in ude, koker bo ta ferdamani vpou v ti nesrečni vodi, koker se bo on tresu in obračou, koker bo jokou in cagvou in klagvou, al nobenga upajna ne bo, de bi kdaj odrešen biu. Kadar že ta ferdamani toko sedi al leži v nesrečni merzi vodi, pa ga ta hudič hitro popade in ga verže v ta ogenj, in v eni minuti je toko razbelen, de je rdeč koker živo oglje. Kristjanska duša, premisli, kaj bo enkrat, koker bo grozovitna martra enga vsakega iz merzlega v en tak vroč ogenj vreči nanagloma, kateri ogenj je toko vroč, de enkrat je sam hudič povedou iz ene obsekane peršone in je en hrib s perstam pokazou in je djaui, ko bi ta gora v ta peklenški ogenj padla, toko v eni minuti bi se stopila kakor vosek. O Bog, koker bo en ferdaman prestau ta vročina in ta mrzaz, kader že v temu ognju ves izican leži, toko ga spet ti hudiči z razbeljenimi klešami popadejo in ga veržejo v ta merzli bajer, de se čez glava noter pogreze.

To ni nobena fabala al zmišlvanje, to nam pove sv. Job v sv. Pismu na 44. postau rekoč: Ti boš veržen v ta nar večji vročina, tvoji grehi so tebe v pekou prepravili in ta milost je pozabila nate. Kader bodo ti ferdamani vsi razbeljeni in bodo verženi v to vodo, oh, kako bo ratalo to truplo vse razmočeno, koker bi to železo iz ognja ven vzeu in bi ga spet ooter v ta voda vergu. Oh, kaj bo tamkaj slišat za eno jokajne in klagvajne. Oh, premisli grešnik, kaj

bodo za ene hude nesrečne martre v temu peklju. O, grešnik, zdaj pokoro delej, dokler imaš še kaj v ura! — Amen.

Grozna nesreča na morju.

63 oseb utonilo.

Iz Trsta se poroča dne 24. t. m.: Laški parnik „Romagna“, ki vozi vsak teden enkrat med Trstom in Ravenno, se je po noči ob pol 4. 12 milj od Rovinja zaradi viharja potopil. Na parniku je bilo 19 oseb posadke in 48 potnikov ter 5 otrok, ki niso plačali voznega listka. Rešilo se jih je samo 9, utonilo je torej 63 oseb. Vozil je tudi riž, sadje, zelenjavo in kože. Med rešenimi je 7 moških posadke in dva potnika, namreč lastnik tržaške kavarne „Fabris“ Savorani in njegov petletni sinček Herakles. Nezgode ni toliko vzrok vihar, ampak se je zgodila zato, ker se je naklada riža pomaknila v ladji na eno stran in se je zato ladja nagnila.

Rešene osebe so se rešile v rešilni čoln, iz katerega jih je potem prevzel parnik „Tirol“, ki je takrat vozil tam mimo proti Trstu.

Ko so v Trstu zvedeli za nesrečo, so takoj odposlali na lice mesta parnik „Pelagosa“. V tržaškem občinskem svetu je župan izrazil sožalje za nesrečnimi žrtvami katastrofe.

Dodatno je k temu poročilu še to, kar je rešeni kavarar Savorani povedal o nesreči poročevalcu tržaške „Edinosti“. Savorani je dejal:

„Odpili smo iz Ravenne sinoči (23. nov., op. por.) ob 7. uri. Morje je bilo že tedaj nemirno: pihal je grško-vzhodni. Ob 11. uri po noči je postalo morje še hujše. Valovi so udarjali vedno ob eno stran ladje, vsled česar se je ves tovor premaknil na nasprotno stran: posledica temu je bila, da se je parnik nagnil. Okolu polnoči so pričeli z rešilno akcijo s tem, da so zmetali v morje vse blago, nahajajoče se na krovu. A vse to ni nič pomagalo: parnik se je vedno bolj nagibal na eno stran: grozila je resna nevarnost. Takoj na to se je poseglo po rešilnih čolnih, in prvo — prej nego vsak drugi — je poskakalo v te rešilne čolne sobno postrežniško oboje. Mnogo njih so se poslužili tudi rešilnih pasov, s katerimi so poskakali v morje in se potem prijeli rešilnih čolnov, kamor so bili dvignjeni na krov.

Jaz sem spal, ko se je začel ta metej. Potem na krovu me je vzbudil. Postelja je bila prevrnjena: oblekel sem takoj jopič, nataknil šlape ter šel na krov. Videč, da nam grozi nevarnost, sem zdiral nazaj v kabino, kjer je mirno spal moj petletni sinček Herakles. Vzel sem ga v naročje in šel z njim na krov. Tu sem vzel dva rešilna pasova in sem enega pritrdil svojemu sinku; ker mu je bil preširok, sem mu ga celo privezal k životu s trakovi njegovih spodnjih hlač; drugi rešilni pas sem opasal jaz. Na to sem čakal zadnjega trenutka: ko se je bil parnik že toliko potopil, da je bil njegov krov v isti črti z morskovo površino, sem se spustil v vodo! dečka sem držal na desni roki, s katero sem obenem držal skupaj njegovi ročici ter ga stiskal k sebi, dočim sem z levo roko plaval proti rešilnemu čolnu. Ko sem priplul do čolna, sem najprej v čolnu nahajajočim se ljudem podal svojega sinčka rekši: „Nesite ga v Trst, v kavarno Fabris!“

Mornarji so vzeli dečka in so na to silili mene, naj se tudi jaz povzpnem v čolo. A jaz tega nisem mogel: bila so mi na poti njih vesla: prosil sem torej, da mi odmaknejo vesla, kar so takoj storili, na kar so mi pomagali v čoln. Ves ta čas sem se držal z eno (levo) roko za rob čolna. To se je vršilo med 3. in 4. uro jutraj. Kake pol ure potem, ko sem bil jaz v čolnu, smo iz daleka zagledali drugi rešilni čoln: bili so v njem prvi poročnik potopljene parnika in dva mornarja. Dali smo si znamenja v sporazumevanje, na kar smo sklenili združiti moči. Ker je bil drugi čoln obširnejši in torej tudi komudnejši, smo se vsi prekrkali.

Na tem drugem čolnu se nam je posrečilo, da smo po mnogih težkočah napeli jadro, da ni bilo treba rabiti vesel, kar je bilo skoraj nemogoče.

Pluli smo tako dalje skoraj do 8. ure jutraj, ko smo od daleč zagledali parnik — bil je „Tirol“. — Eden mornarjev je stekel edino „majo“, ki jo je imel na sebi, in nataknil ji jo na veslo, je začel z njo dajati znamenja za pomoč. Prešlo je pa precej časa, predno so nas s parnika zagledali, ker so bili valovi tako grozno veliki, da smo bili za hip na vrhu, a potem zopet skriti v globini. Vendar so nas slednji zapazili in od parnika se je spustil čoln, ki nam je prišel na pomoč in nam potem pomagal k parniku.

Ko smo dospeli do parnika — „Tirol“ — je njegov kapetan, zazrši med nami mojega sinka, zavpil: „Najprej otroka na krov!“

Počasi smo vsi zlezli na krov „Tirola“, kjer so nas pogostili in nam izborno postregli v vseh pogledih.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Razpust dalmatinskega sabora. Šušteršičeve intrige.

Dunaj, 25. nov. Vaš poročevalec je zvedel iz zelo zanesljivih virov o dalmatinskem saboru sledeče: Vlada je sklenila razpustiti dalmatinski sabor. Kot vzrok se navaja dejstvo, da klerikalni pravaški poslanci, ki so v veliki manjšini, nočejo pripustiti, da bi sabor delal, ker hočejo na vsak način nove volitve. Dr. Šušteršič je tozadevno že posredoval pri vladi in dobil zagotovilo, da je vlada pripravljena sabor razpustiti, ako ne bo delazmožen. V to svrhu nameravajo pravaški poslanci že začetkom januarskega zasedanja dalmatinskega sabora vprizoriti hudo opozicijo oziroma celo obstrukcijo, da bo sabor razpuščen. Pravaši upajo pri novih volitvah dobiti večino.

Seja klubovih načelnikov.

Dunaj, 25. nov. Ministrski predsednik grof Stürgkh zahteva od strank, da skličejo za 28. t. m. sejo klubovih načelnikov, na kateri bo Stürgkh energično zahteval, da izvoli zbornica v najkrajšem času delegacije. Na ta način skuša doseči neodvisnost zbornice, kjer ne more dobiti delavne večine. Odvisen je namreč popolnoma od Čehov in Poljakov, katere mora neprestano pomirjevati z novimi koncesijami. Zato je njegovu edina želja, da zbornica kolikor mogoče hitro izvoli delegacije. V dvornih krogih je opažati proti Stürgkhovemu postopanju veliko nejevoljo.

Ogrska poslanska zbornica.

Budimpešta, 25. nov. V današnji seji ogrske poslanske zbornice je poslanec Bathyanji vehementno napadal hrvaškega bana Tomašiča in zahteval od vlade, da napravi red na Hrvaškem. Žugal je, da bo predložil zbornici dokumente o postopanju bana proti bivšim hrvaškim saborskim volilcem, katere sedaj naravnost nasilno preganja.

Italijansko-turška vojna.

Napad na avstrijsko ladjo.

Dunaj, 25. nov. 12 italijanskih bojnih ladij je pri otoku Kešalonija napadlo avstrijsko trgovsko ladjo „Martha Washington“, ki je imela na krovu okoli 2000 potnikov. Italijanske ladije so jo najprej obsvetilevale z reflektorji, nato pa oddale več streljav, ki niso naredili nikake škode. Potniki so bili v velikanskem strahu. Ladja se je nato legitimirala in odpeljala naprej.

Dunaj, 25. novembra. Vest o napadu italijanskih ladij na avstrijski parnik „Marta Washington“ se še ne potrjuje.

V Tripolisu.

Rim, 25. novembra. „Agenzia Stefani“ poroča, da so turške čete obsrelejevale italijanski lazaretni parnik „Regina d'Italia“, ki je peljal ranjence z bojišča domov. En zdravnik je bil nevarno ranjen.

Rim, 25. novembra. „Agenzia Stefani“ poroča iz Tripolisa, da so turške čete na vzhodni fronti poskusile napad na Tripolis. Dosele so že do žične ograje. Toda strelji italijanske artilerije in vojni ladij so po hudem boju napad odbili. Ob 7. uri zvečer je sovražnik naskočil utrdbi „Hamidie“, a se je moral umakniti. Italijanski ovaduh poročajo, da je položaj turške armade nespremenjen.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Pogum do življenja in življenjska moč zahteva zdravega telesa in zdravih živcev. Kdor hoče svoje telo ohraniti trdno in krepiti

: svoje živce :

ne dobi boljšega pripomočka kakor je dobro znana in že dolgo preizkušena Scottova emulzija z apnenimi in patrinhipofosfati. Že 35 let uživa Scottova emulzija svetovni sloves, da je prav posebno dobra ob onemoglosti in prenapetju, in ta dobri glas se vedno bolj utrjuje, čemur vzrok je to, da se pri napravljanju

Scottove emulzije

v vseh sestavinah porabljajo izključno najboljše surovine.

Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka „Scott“, vpeljana že nad 35 let, jamči za dobroto in uspeh.

Cena originalni steklenici 2 K 50. Dobi se v vseh lekarnah.

Mali oglasi.

Beseda 6 vin. Najmanjši znesek 60 vin. Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vsprej; zunanji inserenti v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri sveder.

Šivilje in nčenke se sprejme. Kje, pove „Prva anončna pisarna“. 726 4—1

Privatni bolniški strežnik išče službe pri boljših bolnikih. Ponudbe pod: P. K. št. 25 pošto ležeče, Ljubljana. 730 2—1

Več gospodov se išče na dobro hrano Kje, pove „Prva anončna pisarna“. 673 10—2

Hše, ki se dobro obrestujejo, se prav po ugodnih pogojih prodajo. Polovica kupnine ostane lahko vknjižena proti malim obrestim Natančneje se poizve na Vodovodni cesti 62.

Prodajalka v papirnati stroki išče službe, gre tudi za blagajničarko bodisi tu, ali drugje. Ponudbe: „Prodajalka“ na „Prvo anončno pisarno“. 712 3—1

Več mesečnih meblovanih sob za go-spode se odda v Sv. Florijana ulici št. 24.

Mlado pridno, pošteno ter simpatično dekle išče službe blagajničarke ali natakarkice v kakoli kavarini ali gostilni. Cenjene ponudbe pod „Poštenost 100“ pošto ležeče Ljubljana. 736/1—1

Gospod se sprejme na hrano in stanovanje. Lepa meblovana soba s posebnim vdom. Gosposka ul. 3. I. nad. 735/1—1

Prodaja se rabljen šivalni stroj. Stari trg št. 3. 733/1—1

Stanovanje z dvema sobama in pritliklinami se takoj odda. Poizve se v Prvi anončni pisarni. 734/1—1

Prodajalnik oprava za specerijsko, galanterijsko in manufakturno blago, dobro ohranjeno, večinoma iz hrastovega lesa se ceno prodaja. Kje, pove Prva anončna pisarna. 731/7—1

Pes ferma star 8 mesecev se takoj prodaja. Natančneje: Kapiteljska ulica 7. I. nad. 738/3—1

Na dobro in ceno hrano se sprejme več gospodov. Sv. Petra c. št. 26. 737/5—1

Elegantno meblovana mesečna soba s posebnim vdom se odda. Kongresni trg št. 13. II. n. 740/1—1

Išče se takoj samostojna spretna šivilja za perilo na dom. Naslov „Prvi anončni pisarni“. 739/2—1

KORESPONDENCA.

Po tridnapolni prvi mladosti, želi mlad fant dopisovati z življenja polno gospodično. Šifra: „Prve sanje“, Prva anončna pisarna. 732/1—1

NAŠA ANČKA.

Mična povest v lični obliki, ki ne sme manjkati v nobeni knjižnici. Stane samo 80 h in se dobi v vseh večjih knjigarnah.

Modni salon Ivana Schiller

Sv. Petra cesta št. 31 P. 569 priporoča

klobuke v vseh izvršitvah.

Vsa

popravila točno in ceno!!

Žalni klobuki vedno v zalogi. Čez opoldan odprto.

O. Bračko

Ljubljana, Dunajska cesta št. 12 priporoča prave fine

francoske parfume, bogato zalogo rokavic

in vse v to stroko spadajoče predmete v najfinjši kakovosti.

Vnajna naročila točno in solidno.

Štampilje

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj.

Ljubljana, Stari trg št. 20.

Ceniki franko.

K ljubljanskemu gradu!

Solidno blago!

Emil Dobrič

Ljubljana.

Prešernova ulica 9 poleg glavne pošte.

Povodom blizajočega se Miklavža in božičnih praznikov priporočamo

vostransko bogato zalogo trgovino

galanterije, igrač

ter predmetov za darila, srečlove in spomine. Pri-

snano najokusnejše robe (kipi), vaze, slike in drugi predmeti za ozaljšanje domov. P. 635

Zmerne cene.

Kuč

za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najboljšje sredstvo. 5 kg franko K 4.50

Br. Novakovič, Ljubljana.

Specialna trgovina finih ročnih del

Toni Jager

V Ljubljani, Židovska ulica št. 5.

Predtiskarija Tamburiranje

Montiranje Plisiranje

Najcenejša božična prodaja.

6 kosov finih platnenih rjuh brez šiva

150/200 cm velike K 15.—

150/220 " " " 18.—

30 m finih ostankov " 18.—

Vsakovrstni vzorci najboljšega platna za domačo uporabo in nevstne opreme gratis in franko.

Tkalnica bratov KREJCAR,

Dobruška 305, Češko.

Edini izvrstni priložnostni nakup za trgovce in zasebnike blaga,

ki se v zadnji sezoni ni prodalo, v kosih od 3 do 9 metrov, garantirano brez napake, pralni ostanki, ki sestoji iz 30 — 35 metrov letnih sortimentnih ostankov K 17.50.

Voile de Leine za damske obleke, fasonski saten s svilnim leskom, blagocvij za obleke v krasnih novostih, makozefiri za srajce in bluze, krasni rispi-30 do 35 m zimskih sortimentnih ostankov.

Krasni barhenti, fine flanele za bluze in srajce, veloutin-pliš-barhenti, novičasti in piké-barhenti.

Razpošilja po povzetju

Mehanična tkalnica za barvasto blago

Karel Kohn v Nahodu (Češko) št. 502.

Vzorci svojih izdelkov prilagam vsakemu zavolu.

Laška in dunajska KUHINJA

nasproti glavne pošte

Od danes naprej polenovke. Okusne morske ribe se oddajo tudi ven po nizki ceni. Dobra kuhinja pod dobro znanim kuharjem Sonatto. Postrežba točna in solidna. Za obilen obisk se priporoča Marija Petrigoj.

Najboljši češki nakupni vir!

Ceno posteljno perje!!

Kg sivega, dobrega, puljenega 2 K; bolj-sega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhaštega 5-10 K; kg velefinega anežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg puha, sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega dreva, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglatnicama, 80 cm dlj., 80 cm šir., polnjena z novim sivim, prav stanovitnim puh. perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglatnice 3 K, 3-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 18 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglatnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K.

Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.

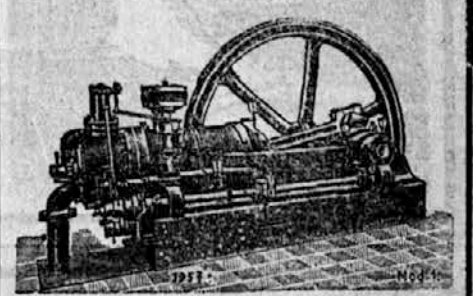
- S. Benisch, Dešenice štev. 821, Češko. -

Langen & Wolf, Dunaj X.

Zastopstvo:

Gabriel Brinšek, Ljubljana

Bleiweisova cesta 16.

Fabrikat prve vrste.

Najcenejši obrat. P 605

Originalni „Otto“-motorji.

Goriva: benzin, benzol, sirovo olje, sesalni plin, svetilni plin i.t.d.

Prodanih čez 106.000.

Motorji na sirovo olje, sistem Diesel.

Najcenejše gorivo.

Zahtevajte cenik št. 569.

Velika manufakturna trgovina

dobro vpeljana v nekem mestu Kranjske, se z zalogo vred radi preoblega drugega opravila pod ugodnimi pogoji proda ali odda v najem.

Ponudbe pod „Trgovina 23“ na „Prvo anončno pisarno“ Franciš-kanska ulica št. 8.

Ljubljana Minka Horvat Sv. Jakoba trg št. 6

modistinja,

priporoča svojo veliko zalogo damskih klobukov, športnih kap in vseh modistovskih potrebščin. Popravila točno in najceneje.

Fran Josip Sever

c. kr. sod. nadoficial

Marica Sever roj. Butera

poročena

Koper 23. novembra 1911 Volovsko, Opatija

(Brez posebnega obvestila.)

Telegrami:
Prometna banka Ljubljana

splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer vogal Marijin trg- Sv. Petra cesta.

Centrala na Dunaju. Ustanovljena 1864. 29 podružnic. Delniški kapital in rezerva 52.000.000 kron.
Oskrbovanje vseh bančnih transakcij, kakor: Sprejemanje denarnih vlog proti rentnega davka prostim vložnim knji-
žicam, konto-knjižicam in v konto-kontu z dnevnim vedno ugodnim obrestovanjem.
Denar se dvigne lahko vsak dan brez odpovedi. Kupovanje in prodaja vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih
kurznih notic. Spravljanje in oskrbovanje (depots) ter zastavljanje vrednostnih papirjev.
Ustmena in pisarna pojasnila in sveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcij vsak čas brezplačno.

Najkulantnejša izvršitev borznih naročil na vseh tu- in inozemskih trgih. Izplačevanje kuponov in izrebanih vred-
nostnih papirjev. Kupovanje in prodanje deviz, valut in tujega denarja.
Izposojevanje železnih blaginj (safes) za ognjavarano shranjevanje vrednostnih papirjev, dokumentov, draguljev itd., ob
lastnem zapiranjju strank. Brezplačna revizija žrebanih vrednostnih papirjev. Promese k vsem žrebanjem.

A. KUNC
zaloga oblek
za gospode
in dečke
Dvorski trg šte. 3.
Najnižje cene!
Strogo solidna postrežba!

Naročajte in kupujte „JUTRO!“

JULIJA ŠTOR — Ljubljana —
Prešernova ulica šte. 5.

največja zaloga moških, dam-
skih in otroških čevljev, čevljev
za lawn-tennis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev.
Elegantna in jako skrbna izvršitev
po vseh cenah.

VOLNO
za športne obleke, čepice itd. v veliki izbi priporoča

M. Drenik
Ljubljana, Kongresni trg št. 7.
Največja zaloga ženskih ročnih del.

Zaloga telovadskih oblek.

40 klavirjev in
harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann,
Stelzhammer, Stingl in Hörügl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem izključno
edini zastopnik na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk,
svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni
za najmanjše obroke (K 18—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Violine od 5 K
naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. —
Uglaševanja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK c. kr. izvedenec in
učitelj Glasb. Mat.
Ljubljana, Kongresni trg šte. 15.

Prva kranjska drogerija, parfu-
merija, fotomanufaktura itd.

Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Zunanja naročila izvršuje z obratno
pošto. — Ceniki so na razpolago.

Del. glavica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Rez. fond nad K 800.000.

Za žrebanje dne 1. decembra 1911 priporočamo promese drž. srečk iz l. 1864. Glav. dob. K 300.000.—. Cele K 36.—, pol K 18.50.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½ %

L. J. Fröhlich

sobni slikar in plesarski mojster, dekora-
cije, napisi in cerkveno slikarstvo

Ljubljana, Hrenova ulica 17.

Poslno-branilični račun šte. 113.059.

A. & E. Skaberne
LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

Najmodernejšo blago za danske
kostume
po izvanredno nizkih cenah se dobiva pri

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo
na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega pod-
jetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce
iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Zimsko perilo

za gospode, dame in otroke, bluže, spodnja krila,
hišne halje, nočne čevlje, vse v največji izbiri in
najboljši kakovosti v modni in športni trgovini

P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte

Izredno dober nakup!

2000 komadov modernih dolgih raglanov z izbitimi mo-
dernimi barvanimi ovrtniki in reverji, ki veljajo drugače
30—40 K za reklamno ceno brez konkurence

od K 10.— naprej.

Od najnižje do najfinejše izvršitve.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Šelenburgova ulica šte. 7 (nasproti glavni pošti).

Kupuje in prodaja:

vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma,
prioriteta, delnice, srečke itd. — Valute in devize. —
Prodaja na vrednostne papirje in blago ležalo v
javni skladišču.

Promese k vsem žrebanjem.

Centrala v Trstu.

Vloge na knjižice

od dneva vložitve 4½ % do dneva dviga.
Banka davka plačuje banka iz svojega.
Na tekoči račun po dogovoru.
Zvešna sveca z Ameriko.

Akreditivi.

Menjalnica.

Eskomptuje

menice, devize in fakture — Zavarovanje vrednostnih
papirjev proti kurznim izpadom. — Revizija banknih
srečk itd. brezplačno. — Stavni krediti. — Bankovni
krediti. — Borna naročila.

inkasa.

Filijalka v Opatici.